

Supplementsskrivelse om dagtilbud til børn og unge

1 - Siden sidst

Som en del af økonomiaftalen for 2008 mellem KL og regeringen er det aftalt, at kommunernes udgifter i 2008 løftes med 1,3 mia. kr. til ældre, børn, socialområdet og for at imødegå et demografisk udgiftstræk. Der er tale om ét samlet beløb, som kommunerne frit kan disponere over - herunder i hvilket omfang kommunen ønsker at bruge pengene på dagtilbudsområdet.

Økonomiaftalen viderefører til gengæld ikke det særtilskud på 200 mio. kr., der er afsat i 2007 til at forbedre kvaliteten i dagtilbud. Særtilskuddet var en del af de i alt 2 mia. kr., som regeringen har afsat i perioden 2006 til 2009 til bedre kvalitet i børnepasningen. Regeringen mangler stadig at udmønte ca. halvdelen af dette beløb, hvilket indebærer forventninger om, at der i efteråret vil blive igangsat nye initiativer på dagtilbudsområdet i forbindelse med kvalitetsreformen og finansloven for 2008.

2 - Nye initiativer

2.1 - Dagtilbudsloven

De økonomiske konsekvenser af dagtilbudsloven (L170 af 24. maj 2007), der træder i kraft 1. august 2007, er nu færdigforhandlede, hvilket resulterede i en kompensation på 58,0 mio. kr. i 2007 og 128,4 mio. kr. fra 2008 og frem.

Table 1. Økonomiske konsekvenser af dagtilbudsloven

Mio. kr.	2007 (07-pl)	2008 (08-pl)	2009 (08-pl)	2010 (08-pl)
I alt	58,0	128,4	128,4	128,4

Kompensationen knytter sig til følgende initiativer:

Table 2. Oversigt over økonomiske konsekvenser af dagtilbudsloven (mio. kr. 2008-pl)

Krav om offentliggørelse	6,5
Øget pædagogisk indsats	41,3
Sprogvurdering og -opfølgning	51,5
Øget fleksibilitet:	29,1
- Friplads i fuldt finansierede madordninger	10,3
- Tilskud til privat pasning til børn under ½ år	8,5
- Kombination af dagtilbud og tilskud til privat pasning	10,3
I alt	128,4

Krav om offentliggørelse

Kommunalbestyrelsen skal blandt andet til at offentliggøre en oversigt over alle dag-, fritids- og klubtilbud m.v. i kommunen samt sats for tilskud til privat pasning og pasning af egne børn. Kommunalbestyrelsen skal tillige offentliggøre kommunens mål og rammer for henholdsvis dag-, fritids- og klubtilbud m.v. samt rammerne for kommunens tilsyn. Offentliggørelse skal ske på kommunens hjemmeside.

Øget pædagogisk indsats

Kommunalbestyrelsen forpligtes til årligt at drøfte evalueringerne af de pædagogiske læreplaner.

Den konkrete sagsbehandling i forbindelse med godkendelse og den årlige drøftelse af evalueringerne af de pædagogiske læreplaner kan delegeres til forvaltningen, således at en samlet sag forelægges kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen skal vurdere, om evalueringerne giver anledning til yderligere handling fx i form af en omprioritering i dagtilbuddene, ændret fokus i den pædagogiske indsats eller opkvalificering af det pædagogiske personale.

Der etableres herudover en central evaluerings- og rådgivningsfunktion på dagtilbudsområdet, der har adgang til at indhente relevante oplysninger fra kommuner og dagtilbud, der skønnes af betydning for funktionens opgavevaretagelse.

Sprogvurdering og -opfølgning

Kommunalbestyrelsen forpligtes til at tilbyde alle 3-årige børn en sprogvurdering og skal efter behov tilbyde sprogunderstøttende aktiviteter samt anden bistand.

Det er forudsat, at det ikke er nødvendigt med efteruddannelse af pædagogerne i forbindelse med sprogvurderingerne eller de opfølgende aktiviteter.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har udviklet et sprogvurderingsmateriale samt vejledning, som kommunerne kan vælge at benytte til at opfylde lovens forpligtelse om sprogvurdering. Materialet er ifølge ministeriet udarbejdet, så det kan anvendes inden for de tidsmæssige rammer, der er afsat til sprogvurderingerne.

Kompensationen er udregnet på baggrund af en forventning om, at udarbejdelsen af planer for håndtering af sprogvurdering og opfølgning i gennemsnit tager 3 uger pr. kommune. Selve vurderingen forudsættes at kunne gennemføres på 1/2 time pr. barn i gennemsnit, ligesom der er afsat en 1/2 time pr. barn til forberedelse og opfølgning. Herudover er der afsat i gennemsnit 1 time pr. barn til dækning af personaleudgifter til at støtte enkelte børn i en kortere periode.

I tilfælde hvor opfølgningen på barnets sprogvurdering foregår i et dagtilbud er det imidlertid vigtigt at understrege, at hensigten er, at indsatsen integreres som led i det daglige pædagogiske arbejde i dagtilbuddet. Opfølgningen skal således ses som en ændret daglig pædagogisk indsats, der har udgangspunkt i børnenes forskellige forudsætninger.

Kommunalbestyrelsen er ansvarlig for at inddrage barnets forældre i forbindelse med sprogvurderingen og dagtilbuddets arbejde med at understøtte børns sprogudvikling, samt ansvarlig for at forældre får vejledning i at understøtte deres børns sproglige udvikling. Kompensationen er udregnet på baggrund af en forventning om, at inddragelsen har en gennemsnitlig varighed på 1/2 time pr. barn. Vejledningen til forældrene kan fx gives ved, at dagtilbudspersonalet orienterer og vejleder de enkelte forældre i, hvad vurderingen viste, og hvad personale og forældre fælles og hver for sig kan gøre for at forbedre og videreudvikle barnets sprog. Vejledningen kan også ske på forældremøder, hvor der gives generel vejledning i at understøtte børns sprog.

Kommunalbestyrelsen forpligtes til at gøre familier, der ikke benytter sig af dagtilbud, opmærksomme på muligheden for, at deres barn kan få en plads i et dagtilbud.

Øget fleksibilitet

- Kommunalbestyrelsen *kan* beslutte at give fripladstilskud til forældrebetalte madordninger i kommunale og selvejende institutioner og i privatinstitutioner. Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der i givet fald beslutter, hvordan den ønsker at administrere og tildele tilskud til forældrebetalte madordninger. Et økonomisk tilskud kan tildeles og administreres efter de almindelige regler om økonomisk fripladstilskud.
- Kommunalbestyrelsen *kan* beslutte at give et tilskud til privat pasning i kombination med et dagtilbud. Kombinationstilbuddet gives ud fra en konkret vurdering af forældrenes pasningsbehov og må samlet set ikke overstige det, der svarer til en fuldtidsplads i dagtilbud.
- Kommunalbestyrelsen *kan* beslutte at yde tilskud til privat pasning til børn under 24 uger.

Formålsbestemmelser

Dagtilbudsloven indebærer tillige ændringer i formålsbestemmelserne. Bl.a. skal fritidshjem fremover give mulighed for lektielæsning. Tid og rum for lektielæsning skal skabes indenfor de eksisterende rammer, og der skal således ikke oprettes særskilte lokaler til lektielæsning. Personalet skal motivere børnene til lektielæsning, men de skal ikke yde sagkyndig undervisning i skolens fag.

Organisationsformer

Dagtilbudsloven ophæver muligheden for at etablere puljeordninger. Allerede eksisterende puljeordninger kan videreføres som hidtil indtil aftalen udløber eller opsiges.

Privat dagpleje indføres som en ny type dagtilbud. Kommunalbestyrelsen beslutter, hvilke leverandører, den vil indgå aftale med og er ikke forpligtet til at indgå en aftale, selvom den tidligere har indgået en aftale med en anden privat dagpleje.

Brud på pasningsgarantien

Hvis en kommune bryder pasningsgarantien, har forældre ret til tilskud til pasning af egne børn. Dette gælder uanset om kommunen i øvrigt tilbyder tilskud til pasning af egne børn og uanset om perioden er under 8 uger.

2.2 - Sammenlignelig brugerinformation

Med vedtagelsen af lov nr. 253 af 28. marts 2006 blev det besluttet at indføre en obligatorisk ordning for sammenlignelig brugerinformation for dagtilbuds-, ældre- og folkeskoleområdet.

Den sammenlignelige brugerinformation skal gøres tilgængelig via internetportalen brugerinformation.dk, der åbner i løbet af efteråret. På portalen vil borgerne kunne finde relevant information om kommunernes tilbud, herunder de enkelte institutioner, sådan at portalen kan understøtte borgernes frie valg.

Den sammenlignelige brugerinformation indeholder en række obligatoriske oplysninger som kommunerne skal gøre tilgængelige på brugerinformation.dk, samt en række frivillige oplysninger.

På dagtilbudsområdet er følgende institutioner og servicetilbud omfattet af reglerne om sammenlignelig brugerinformation:

1. Kommunale dagtilbud, herunder kommunale vuggestuer, den centrale dagpleje i kommunen, kommunale børnehaver og integrerede kommunale daginstitutioner.
2. Selvejende daginstitutioner, der drives af private leverandører på grundlag af en driftsaftale med kommunalbestyrelsen.

3. Puljeordninger, der drives af private leverandører på grundlag af en driftsaftale med kommunalbestyrelsen.
4. Godkendte privatinstitutioner, der drives af private leverandører med kommunalbestyrelsens godkendelse.

Den samlede kompensation for indberetningen af oplysninger til sammenlignelig brugerinformation udgør 3,8 mio. kr. i 2007 og 1,9 mio. kr. fra 2008 og frem. Kompensationen kan hovedsageligt henføres til dagtilbudsområdet samt en kommunal koordinator af indberetningerne. Folkeskolen udgør en mindre del af kompensationen og ældreområdet blot en marginal del.

2.3 - anbefalinger fra familie- og arbejdslivskommissionen

Den 9. maj 2007 fremlagde Familie- og arbejdslivskommissionen deres rapport om balancen mellem familie- og arbejdsliv. Rapporten indeholder i alt 31 anbefalinger. Nedenfor nævnes de anbefalinger, der relaterer sig til dagtilbudsområdet:

- Daginstitutionernes pædagogiske personale bør have mest mulig tid til at opfylde børnenes behov for omsorg og stimulering.
- Sygdom i dagtilbud bør forebygges.
- Der bør indføres sunde, forældrebetalte madordninger i alle dagplejer, vuggestuer, børnehaver og skoler.
- Reservebedsteforældreordningen bør videreføres og udvikles.
- Lukkedage på almindelige hverdage bør afskaffes i dagtilbud.
- Kommunerne bør tilbyde pasning af børn til forældre med skæve arbejdstider.
- Kommunerne bør i videst muligt omfang tage hensyn til søskendes muligheder for at gå i samme institution.

Anbefalingerne fra kommissionens rapport indgår i forskelligt omfang i overvejelserne om en kvalitetsreform af den offentlige sektor. Det kan bl.a. forventes, at regeringen vil fremsætte et lovforslag om, at lukkedage på almindelige hverdage skal afskaffes.

2.4 - Driftsoverenskomster med selvejende daginstitutioner

Højesteret har den 15. maj 2007 afsagt dom i en sag mellem Sct. Georgs Fonden og Odsherred Kommune (tidligere Nykøbing-Rørvig Kommune) om spørgsmål såsom "husleje"/vederlag, opsigelse af driftsoverenskomst og tilbagekødningsklausul.

I Højesterets dom fastslås det bl.a., at det mellem Nykøbing-Rørvig Kommune, Sct. Georgs Fonden og den selvejende institution Sct. Georg Gårdens børneinstitution fra begyndelsen har været aftalt eller forudsat, at institutionen for brugen af ejendommen alene skulle betale, hvad der svarede til fondens løbende udgifter vedrørende ejendommen, herunder renter og afdrag på lån, og at det alene var disse udgifter, institutionen kunne kræve dækket af kommunen. Kommunen skulle altså ikke betale nogen form for husleje for de bygninger, som kommunen havde betalt for én gang.

I slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne overdrog en række kommuner ubebyggede grunde til Sct. Georgs Fonden, der opførte børneinstitutioner, som selvejende institutioner under Sct. Georgs Gilderne skulle drive efter overenskomst med kommunerne. Kommunerne skulle via driftstilskud betale fondens udgifter ved at eje de faste ejendomme, herunder renter og afdrag på prioritetslån, forsikring, ejendomsskatter og renovation.

Omkring 1999/2000 var de oprindelige prioritetslån i de faste ejendomme ved at være indfriet. I den forbindelse begyndte Sct. Georgs Fonden at opkræve husleje af de selvejende Sct. Georgs Gårdens børneinstitutioner. Fonden fastsatte typisk huslejen til et beløb svarende til tidligere tiders renter og afdrag. I institutionens regnskab flyttede beløbet fra "finansforskydninger" til "husleje".

Der blev også indgået eller forsøgt indgået huslejeaftaler mellem fonden og institutionerne, hvorefter huslejen skulle stige til markedsleje, såfremt fonden ikke længere var administrator. I forbindelse med sin beta-

lingsstandsning i september 2003 ophørte Sct. Georgs Fonden med sin administrationsforretning. I den forbindelse blev der i en række kommuner varslet huslejestigninger til markedsleje.

I sagen for Højesteret blev Sct. Georgs Fondens praksis med opkrævning af husleje underkendt. Kommunen skulle alene via driftstilskuddet betale de positive udgifter, som fonden havde ved at eje den faste ejendom.

Kommuner med driftsoverenskomster med Sct. Georgs Gårdens børneinstitutioner bør på baggrund af Højesterets dom undersøge mulighederne for at standse eventuelle huslejebetalinger, hvis der ikke er dokumentation for, at betalingerne dækker over reelle udgifter ved institutionsbygningerne. Der kan dog være konkrete forhold i den enkelte sag, der skal tages særligt hensyn til. Kommunerne kan derfor kontakte KL's personalejuridiske kontor for rådgivning.

3 - Baggrundsmateriale

Familie- og arbejdslivskommissionens rapport og anbefalinger kan hentes på kommissionens hjemmeside www.familieogarbejdsliv.dk.